

واکنش مدرس به حکومت نظامی

۴ آبان ۱۴۰۱ ساعت ۱۵:۲۶

پس از قتل کنسولیار ایلمبری و اعلام حکومت نظامی در تهران، مدرس مدعی شد که دولت با استفاده از این موقعیت و اعلام حکومت نظامی فقط درصدد است که مخالفان خود را سرکوب کند و بسیاری از آن‌ها را نیز تبعید کرده است.

در دوره رضا شاه، یکی از کنسولیاریهای آمریکایی، به قتل می‌رسد. این قتل باعث شد تا رضاشاه بهانه لازم برای اعمال قدرت کامل خود را به دست آورد. در این شرایط، آیت‌الله مدرس که از نیت رضاشاه آگاه شده بود، به این اقدام واکنش نشان داد و به مخالفت با رضاشاه پرداخت.

«موری قضیه را این‌چنین تشریح می‌کند: «پس از قتل کنسولیار ایلمبری و اعلام حکومت نظامی در تهران، مدرس مدعی شد که دولت با استفاده از این موقعیت و اعلام حکومت نظامی فقط درصدد است که مخالفان خود را سرکوب کند و بسیاری از آن‌ها را نیز تبعید کرده است. از آنجا که مدرس یکی از نمایندگان مجلس است و دولت حق دستگیری هیچ‌یک از نمایندگان را ندارد، دولت با تمام قوا می‌کوشد از نفوذ وی بر مردم بکاهد. به دستور سردار سپه عده‌ای قزاق رو به روی خانه مدرس مستقر شده‌اند و تمام کسانی را که سعی می‌کنند وارد خانه وی شوند، دستگیر می‌شوند. بالاخره در ۱۹ آگوست مدرس تصمیم گرفت دولت را استیضاح و چنانچه ممکن شود، آن را سرنگون کند. یک‌بار دیگر عده زیادی در باغ‌های صحن مجلس گرد هم آمدند و مشتاقانه به انتظار ورود نمایندگان و نتیجه استیضاح نشستند. هنگام ورود رهبر بزرگ جناح مخالف، شماری از نظامیان مستقر در اطراف مجلس تلاش کردند که با ایجاد ناآرامی جمعیت را بشورانند و گفته می‌شود که با این کار سعی داشتند مدرس را زیر دست و پای مردم لگدکوب و له کنند. اما دوستان فداکار، جان او را نجات داده و مدرس با سختی فراوان خود را به بالکن مشرف بر میدان رساند. هواداران و نظامیان حاضر شعار می‌دادند «زنده‌باد سردار سپه! زنده‌باد جمهوری!» در مقابل مدرس نیز با صدایی طنین‌انداز و سرشار از دلآوری شعار می‌داد «مرده باد سردار سپه! مرده باد جمهوری! زنده‌باد مدرس»

منبع: محمدقلی مجد، از قاجار به پهلوی ۱۲۹۸-۱۳۰۹ بر اساس اسناد وزارت خارجه آمریکا، مترجمین سید رضا مرزانی، مصطفی

امیری، تهران، موسسه مطالعات و پژوهش‌های سیاسی، ۱۳۸۹، ص ۳۰۰

